

ORATIO I.

DEUS

Caput I.

Assumpta Virgo Deipara (quod dogmatice constituitur) Deum ejusque Deitatem mirifice prodit.

4. Totus mundus est quiddam Dei speculum in quo perfectiones ejus col lucent, vel, si magis lubet, magnus liber in quo attributa divina leguntur, adeo, ut assurgamus in Deum tum rationis intuitu, tum ordine harmonico qui hac in rerum universitate coruscat. Cum autem excellentissima inter omnes creatureas Virgo Deipara sit, Deus ejusque perfectiones *αξωμάτα* (1) in ea majori lumine micant; quo siquidem effectus perfectior est, eo in perfectiorem causae cognitionem mentem hominis dicit. In ejus tamen Assumptione merita et perfectiones eo usque creverunt, ut alias, communi testante doctorum sententia, nec maiores nec meliores habere valuerit. Quam ob rem beatissima Virgo in ejus præsertim Assumptione fuit stupendus ille *microcosmos* (habebat enim, in anima et corpore beatitudine fruens, commune esse cum lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum animalibus, intelligere cum angelis), in quo viva imagine Deus micantique nitore fulgebat, et porro fulget. In quavis creatura non poterit Deus melius agnosciri, non poterit Deus melius diligiri. Mariam in cælum evexit cum anima et corpore Deus, ut totam sublimaret

(1) D. Gregorius Nyss. lib. II cont. Eunom.

(2) Cf. Gasparem De Luise in op.: *Codex dogma-*

PHILOSOPHUMENA

creationem, sicut ad gratiam, ita ad gloriam, inque cælo clauderet omnium entium circulum: quare sic homines potuerunt melius intelligere eum qui est, cæli melius enarrarunt gloriam Dei, elevaveruntque melius flumina vocem suam, ita, ut testimonia Dei creantis et omnitenentis credibilia facta sint nimis et in qualibet creatura percrebuerint.

2. Ulterius: qualiscumque res tendit et quiescit in centro, sic tamen ut, si levia sursum, deorsum corpora rapiantur. Qualiter autem contigit, ut almæ Deiparæ corpus ut leve sublimia cæli penetraverit? Illius plane virtute qui omnia movet, perpetuoque ac nunquam cessante progressu circumagit. In aerem diabolus movere corpora potest, in cælum diabolus movere corpora non potest. Ex hoc itaque novo ac mirabili motu, o insipiens, qui dicis in corde tuo: *Non est Deus, Creatorem tuum collige, Conditorem tuum diligere.* Tibi satis est oculos habere (2) ut ubique Deum videoas; aures habere ut ubique Dei vocem auscultes; manus habere ut ubique Deum, quid dicam? tua manu contrectes. Mira plane res! corporea Virginis Assumptio, mirabili isthic et singularis ad cælica palatia motus, divino atque summo Motore peractus, lumina tua ad res quæ præclare compactæ sunt et ordine incedunt, immobileque, ut ita dicam, Ratione supra motæ feruntur, contemplandas convertit. Motus universalis ab universalis Motore procedit. Creaturæ omnes sunt mobiles: quis ita earum essentias de-

tum, ubi lib. I, cap. i legitur: "Quod Deus si cum oculi nos docent ipsi, tum lex naturalis. "

PARS SECUNDA

terminavit, nisi qui earum fuit causa effectrix? nisi Deus?

Attamen non solum mobilitate, verum etiam mutabilitate cognoscitur Deus. In homine interrogaverunt sapientes gentium hæc duo, corpus et animam, corpus quod videtur, animam quæ non videtur. Hoc interrogabant quod et ipsi gestabant: videbunt ista, intuiti sunt, discusserunt utrumque ac viderunt utrumque mutabile in ipso homine. Mutabile corpus per ætates, per corruptiones, per alimenta, per refectiones, per defectiones, per vitam, per mortem. Transierunt ad animam quam utique comprehenderant meliorem, et etiam invisibilem mirabantur: invenerunt et ipsam mutabilem; modo velle, modo nolle; modo scire, modo nescire; modo meminisse, modo obliisci; modo timere, modo audere; modo ire in sapientiam, modo in stultitiam deficere. Viderunt et ipsam mutabilem, transierunt et ipsam; quæsierunt enim aliquid immutabile. Sic ergo philosophi gentium pervenerunt ad cognoscendum Deum qui fecit per ista quæ fecit (1).

Id argumentum per assumptam Virginem restauratum mirabiliter fuit. Illa supremum clausit diem: unde nec loquitur, nec ambulat, nec operatur. Discedente habitatore, jacet domus: discedente qui regebat, cadit quod regebatur. Nonne ibi oculi integri? Etsi pateant, nihil vident. Aures ad sunt? sed migravit auditor. Linguae organum manet; sed abscessit musicus qui movebat. Attamen in corpus

(1) D. Augustini Sermo CCL, XII, de resurrectione corporum contra Gentiles.

remeavit spiritus, non secus ac in arcam visa est redire columba. Hinc, postquam de vita transiit ad mortem, de morte transiit ad vitam, de vita ad gloriam immortalem, de poenis ad gaudium, de terris ad cælos. Terrena reliquit, mortalia deseruit, et claritate, impassibilitate, agilitate ac subtilitate refulgens [quas dotes recenseret Apostolus (2)] aquilino volatu pennas per æthera, per sublimia, per cælestia tabernacula movit. Quapropter, si beatissima Virgo, qua nec major nec melior post Deum quævis alia creatura concipi poterit excogitarive, tantæ fuerit obnoxia mutabilitati; quempiam igitur Immutabilem creatureas qualescumque mutantem, ne in progressum ad infinitum laberemur, agnoscere compellimur atque fateri. Ecquis in Virgine proin tantam operatus est mutabilitatem? non potuit homo; mutatur et ipse: non potuit dæmon; mutatur et ipse: non potuit angelus; mutatur et ipse: unicum igitur incommutabile centrum, Deus. Quemadmodum quod non est creatum, id creavit ea quæ creata sunt; ita quod non mutatur, id mutat ea quæ mutantur. Ecquid autem erit quod non mutatur? illud quod non creatur: nihil sane nisi Deus. Hinc corpus et anima Virginis æterna simul beatitate fruentes, velut alii cæli (nam Patrem nostrum qui est in cælis, formose continuerunt), enarrarunt et enarrant gloriam Dei.

3. Nunc ad attributa divina quibus summa Deitas constituitur, gradum faciamus. Deus quatenus est *Esse in-*

(2) I. ad Cor. xv, 42 seqq.

finitum et necessarium (εών) infinite cognoscibile, a quo ut principio et fine pendet essentialiter omnis ratio entis, est *prima veritas fundamentalis*. Quatenus est intellectus infinitus identificatus cum infinita essentia, et ideo est exemplar, fons et origo cuiuscumque luminis intellectualis participati; Deus est essentialiter *prima veritas formalis*. Quatenus est ipsa rectitudo, norma, exemplar, principium et finis omnis rectitudinis; Deus est essentialiter *prima veritas moralis*. Per appropriationem posset praedicari Pater prima veritas fundamentalis, Verbum prima veritas formalis, Spiritus sanctus prima veritas rectitudinis seu sanctitatis. Cf. Joannem Bapt. Franzelin (1).

Intellectus creatus non est ipsa veritas, sed istius naturalis imago: unde veritas est proprium bonum intellectus, eoque majus, quo veritas est nobilior; quam ob causam suprema veritas i. e. Deus objective ac possessio Dei per visionem intuitivam est ultimus finis intellectus.

Ultimum hunc intellectus finem nullus omnino mortalium assequi perfecte potuit; dumtaxat enim dimidium hominis, anima scilicet ad contemplandam speciem divinæ celsitudinis sua morte perducitur. Una Virgo Deiparens, anima simulque corpore fruens, ad perfectam supremæ veritatis fruitionem singulariter pertingit, et singulariter in circo per eam nobis ostenditur summa veritas (ἡ ἀληθεία), *prima veritas fundamentalis* seu Pater qui eam in cælos assumptam omni-

potentia sua coronavit, *prima veritas formalis* seu Verbum quod eam suæ lucis æternæ candore circumvestivit, *prima veritas rectitudinis vel sanctitatis* seu Spiritus sanctus qui eam suorum charismatum jubare venustravit.

4. Cætera similiter attributa divina Mariano dogmate sublucere deprehenduntur. Ad omnimodæ perfectionis verticem B. Virgo ejus Assumptione pertingit. In capite ejus corona stellarum duodecim (2). Cæteros sanctos Christus coronat lapidibus pretiosis juxta illud Scripturæ: *Posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso* (3). Ast beatam Virginem coronat stellis, quia corona ejus est cuiusdam superioris ordinis: duodecim, quia omnimodæ gloriæ; in duodecimo quippe numero tota perfectio est. Hæc autem Mariana perfectio nequit hauriri, nisi ex illo infinitarum perfectionum pelago, nempe Deo. Igitur Assumptione plenitudo divinarum perfectionum mirabilius agnoscitur, ostenditur, aperitur. Assumpta Virgo quoniam in loco cœlestis palatii fruitur intuitiva visione? Cogita locum Apostolorum: non est hic Maria. Cogita locum patriarcharum et prophetarum: non est hic Maria. Angelos cogita et archangelos; cherubim cogita et seraphim: non est hic Maria. Et ubinam est? ut ait Aquinas, sub Deo. Igitur plus omnibus haurit ex hoc divinarum perfectionum pelago. *Purius ex ipso fonte petuntur aquæ*.

Jure proinde merito dicere Joannes apostolus non dubitabat: *Credi-*

(1) Tract. de Deo th. xxxviii, xxxvi seqq.

(2) Apoc. xii, 1.

(3) Psalm. xx, 4.

dimus et cognovimus (1). Quæ verba pensat Augustinus, inquiens: « *Credimus ut cognoscamus* (2). » Si enim forte crederemus Assumptionem seu dogma catholicum, mirifice collustraret philosophia, quum ex illo manaret objectum philosophiæ princeps, ex illo velut gradu certo nitentes attolleremur in Deum, magnum creationis Elohim יהָיָה, pulcramque synopticam Theodiceam.

Caput II.

Per Assumptionis dogma
lues illa quæ longe lateque grassatur,
atheismus exploditur.

1. Hæreses omnes in tres magnas reducuntur hæreses, in arianismum scilicet, protestantismum et atheismum, sic, ut triplex isthæc hæresis in tres prouti classes totam partiatur hæreseologiam. Prima Deum in Christo, secunda Deum in Ecclesia, tertia Deum in natura contemnere pro viribus inficiarique toto studio conantur. Hæc autem teterima monstrans serpens antiquus in quo cacodæmon latet, ejus semini patefecit. Historiographus Eusebius, Clementis Alex. vestigia premens, nobis in hac cogitatione præivit: « *Jam vero non alios ab initio malicie artis magistros quam ipsamet egregia numina, constat. Qui enim isthæc homines aliter nosse potuissent, nisi dæmones iis res ipsi suas aperuissent, et quibus quique vinculis constringantur, indicassent. Neque tantum proprias instituti sui rationes aut cætera quæ a nobis commemorata sunt, verum quibus ipsi*

(1) Jo. vi, 70.

(2) Tract. 40 in Jean.

rebus aut delectentur aut vinciantur, imo quibus etiam cogantur, indicantur (3). » Alia id genus prosequitur Eusebius quæ ratione brevitatis omituntur.

Mulier tamen juxta Geneseos protovangelium debebat viperinum conterere caput, omnemque de suis pectoribus hæresim profligare videntem. Et ita se res habet. Per catholicum quippe dogma divine Maternitatis tota vaferimi arianismi machina ruit. Ratio concludentissima liquet. Si namque Mariam debemus veram prædicare *Theotocon*, Christum necessum est verum prædicemus *Omnousion*. Per dogma catholicum Imm. Conceptus protestantismus sua in radice conteritur: si namque protestantismus Deum, uti præfati sumus, in Ecclesia et Sacramentis inserviatur, Virgo Deiparens absque primigenia noxa concepta intuitu meritorum Christi qui Deus et Homo est, prout in decreto dogmatico *Ineffabilis Deus* luculentissime patet, Deum in Ecclesia et Sacramentis nicta voce profitetur.

Postrema hæresis, quemadmodum nostrorum temporum Augustinus, immortalis Bossuetus præsignabat, erit atheismus qui, licet cunctis hæresibus impietate præcellat, parum tamen abfuit quin præcipuas Europæ ditiones horrifica lætalique facie depopularetur. Hæc itidem tertia hæresis quæ nostris hisce temporibus undique serpit, tertio Deiparentis assumptæ dogmate penitus contrita manebit. Nostra pariter ætate de calida vipera gloriosum erit Mulier la-

(3) Apud Baltum tom. 1, pag. 124.

tura triumphum. Per illud sane dogma quemvis Maria nefarium atheum radianti fulgore perstringit, alte proclamans, seipsam in cælis anima simulque corpore radiantem a summo remuneratore Deo immarcescibili certo coronari. Quantumvis coruscante sole, cæcus contueri lumen nequeat, calorem tamen sentire compellitur: ita quamquam atheistæ Soli lumina clauerint, præfati tamen dogmatis luce radiante, mystici solis magnum sentire coguntur ardorem. Quam pulcre quam mire sub hoc dogmate fulget divina præsentia! quam solide quam strenue novos atque dementes arguit hoc dogma gentiles!! oculo carnis in universa rerum natura, oculo mentis in assumpto Virginis corpore quod nobilissimum est universæ rerum naturæ speculum, Deum contuemur, Deum complectimur, ad Deum rapimur, ad Deum attollimur.

2. Nec satis; prosequimur enim: D. Augustinus omnium primus, alter ac Hermesius, Cartesius aliqui se gesserint, novam in dubio methodum, ut atheos refelleret, invexit. En aurea sua verba: « Non video, inquis, quid crediturus sum? Anima tua videtur? Stulte! Corpus tuum videtur: animam tuam quis videt? Cum ergo corpus tuum solum videatur, quare non sepeliris? Et (atheus) respondet (sapit enim adhuc) quia vivo. Unde scis quia vivis, cuius animam non vides? Unde scio? Respondebis, quia loquor; quia ambulo; quia operor. Stulte! Ex operibus corporis agnoscis viventem: ex operibus creaturæ non potes agnoscere Creatorem (1)? » Si porro corpus quod do-

loribus assiduis gravibusque premitur ærumnis, est medium efficax, locupletissimum testimonium quo assurgimus ad animam et per animam ad Deum; quid putandum nobis est de corpore gloriose quod arcane dignoscimus supernæ lucis niture circumdari? Quo sane nobilior invenitur effectus, eo profecto nobilius ideoque facilius manuducimur ad causam. B. proinde Deipara quæ gloriose corpore de hac via migravit ad patriam, nobis Deum cui placuit illud tot tantisque cœlestibus irradiare fulgoribus, specialissima ratione patefacit, vel, si lubet magis, revelat. Qualiter autem videri nobis poterit sine ullo errandi discrimine corpus istud æthereo splendore circumamictum? irreformabili verbo Rom. Pontificis, sacro catholico dogmate.

Quæ cum ita sint, Amedeus Fichtius desinat tandem suis nuntiare discipulis: *in proxima lectione me Deum creaturum esse polliceor* (2). Ille sane non poterit a Fictio creari, qui tot retro sæculis Mariam a labo quavis integrum creabat, et a labo quavis integrum tum animi tum corporis evehebat in cælum. Desinat impius Heine publice loqui *De mortifero agone Dei exercituum, Jehovæ qui mori se comparat*. Haud simpliciter Deus exercituum, haud simpliciter Jehova (יהוָה), sed Deus Christus, Jehova Christus qui de corpore Virginis nunc immortalis gloria perfruente genitus ineffabiliter est, moritur; immo cuncta nostra crimina, cunctos

(1) In Psalm. LXXXII.

(2) Cf. *Idealismum absolutum vel Egoismum metaphysicum, systema delirum.*

errores nostros occisus occidit. Quapropter assumpta Virgo Deiparens ipsas contra Deum blasphemias in ipsas pro Deo veritates convertit. En illa de terra in cælum evecta micantissima stella, quæ sine corruptionis macula gignens, *Lumen æternum in mundo effudit*: en illa de terra in cælum evecta cum anima et corpore micantissima stella, quæ, non secus ac Magos, atheos sive nolentes recognoscere quem ignorare non possunt, ad agnitionem et venerationem supremi Numinis, ut in suo corde nascatur, mire pellicit atque suæ lucis dulcore compellit. Etsi congelaverint, et ut crystallum facti fuerint, non erunt duri misericordiae Dei; emittet in Assumptionis dogmate *verbum suum, et liquefaciet eos*. Quapropter Assumptio Virginis assumptionem humani cordis in Deum creantem et omnitenentem operabitur, et, ut sic dicam, atheos aperire lumina coget, ut inter creaturas Creatorem agnoscerent, diligenter, venerarentur.

Caput III.

Perabsurda recentium omnitheistarum philosophemata radicitus per Assumptionis dogma colliduntur.

1. Nemo est qui nesciat, in Britannia neo-septicismum prodivisse. Quandoquidem Humius sustulit penitus universalitatem principii quod vocant *causalitatis*, omnemque proinde cognitionem Causæ primæ, cuius practica negatio est auctoritatis cuiuscumque contemptus. Hoc principium

(1) In op. *Die Anweisung zum seligen Leben oder auch die Religionslehre, seu Directio ad vitam beatam aut etiam Religionis doctrina* (Berol. 1828, Praelect. vi, p. 110).

quod impium vel cogitatū est, ab Emmanuele Kantio velut in sistema redactum, peperit *idealismum absolutum seu egoismum metaphysicum* Fichtei, philosophiam *identitatis* seu *realismum absolutum* Schellingii, philosophicam Hegelii doctrinam de *subjecti* et *objecti in idea identitate*, necnon ceteros *aprioristicos* insanæ absque prima Causa philosophiæ creatoris. En qualiter Amedeus Fichtius, ut alios omittam, primam funditus creantem Causam evellat: «In religiosis doctrina positio creationis est *primum criterium falsitatis*; negatio hujusmodi creationis... est *primum criterium veritatis* hujusce religiosæ doctrinæ (1).» Unde subdit quod Ioannes in suo Evangelio, ut judaicam de creatione doctrinam profligaret, incipit ab iis verbis: *In principio erat Verbum, ut ea opponeret verbo Moysis: In principio creavit Deus: quia nempe nihil creavit Deus, sed omnia in principio ex Logo suo, i. e. ex se confecit, et quidem ex necessitate suæ naturæ*. Hinc concludit: *procul a nobis hoc phantasma creationis!* Philosophiæ professor tertiae civitatis Europæ propter numerum incolarum anno 1861 docebat ex cathedra, ignorantiam scientiam, nihilum producere realitatem, quin primam Causam fatigare necesse sit.

Virginis Assumptio primam Causam omniumque rerum factricem contra delirantes neologos mirabiliter ostendit. Hujus influxum quoad Virginem assumptam graphicè pinxit S. Petrus Damianus, inquiens: « In-

tuere mentis oculis Filium ascendentem, et Matrem assumptam, et videbis aliquid excellentius in ascensione Filii exhiberi, et aliquid gloriosius in assumptione Virginis demonstrari. Ascendit enim Salvator in cælum potestate ac virtutis imperio, sicut Dominus et Creator, angelorum comitatus obsequio, non auxilio fultus; assumpta est Maria in cælum, sed gratiæ sublevantis indicio, comitantibus et auxiliantibus angelis, quam sublevabat gratia (seu virtus causæ primæ), non natura. Ideo dies hæc assumptio, ascensio illa vocatur, cum aliud sit potentia, aliud misericordia, solumque soli sit privilegium Creatori, naturam rerum propria potestate supergredi... Virgo gratiosis cumulata muneribus tanta benignitate, dävidico sermone respondet, summæ dignationis claritatem admirans: *Tenuisti manum dexteram meam, et in voluntate tua deduxisti me, et cum gloria suscepisti me* (1). Nota verborum positionem differenti graduum distinctione signatam. *Tenuisti*, inquit, *manum dexteram meam*, quia etsi lœva tua sub capite meo, dextera tua jam amplexabitur me. *Et in voluntate tua deduxisti me*, non in mea sublimitate, quia totum opus gratiæ est, non naturæ. *Et cum gloria suscepisti me*: gloria utique gloriosa, quam non novit, nisi qui dedit, et cui donare dignatus est (2). Ascendebat Virgo in cælum *innixa super dilectum*, nempe Christum Verbum per quem omnia facta sunt. « E-

(1) Psalm. LXXII, 24.

(2) Serm. XL in Assumpt. B. V. M.

(3) Super Litanias Lauretanæ disc. CCCXLVIII, num. X.

quidem», ait Justinus Miechoviensis, « si gloriosa Virgo super Christum innixa non fuisset, in cælum ascendere non potuisset. Christus enim ait: *Ego sum via*. Hac igitur via sublata, in cælum quoque ascensus aufertur (3).» Quantum igitur prima Causa movens Deiparæ Virginis Assumptione præluecat, nemo non videt.

2. Ipsam hanc veritatem roborat doctrina Joannis Bapt. Franzelin; ait enim: « In ordine ontologico extat connexio, dependentia, et relatio entium inter se. Generalissima significazione nominum possumus pro re præsenti revocare omnes relationes ad connexionem causæ ac principii cum effectu et principiato. Unde etiam in ordine cognitionis veritates seu entia quatenus cognoscibilia, mutuo nectuntur, ut a cognita veritate una ad cognitionem alterius mens humana progredi possit... Perfectio effectus nectitur cum perfectione causæ, et effectus existens cum existentia causæ ac serie causarum usque ad primam, quæ non habet causam (4).» Unde sic: est quidam effectus Assumptio Virginis: quandam ergo causam prærequirit. Est effectus insuper perfectissimus, quum perfectissimam gloriam attingat: perfectissima ergo causam innuit, quæ non est nec esse potest quam Deus. Si huic veritati apprime studerent, veram quidem auçuparentur scientiam omnitheistæ, qua nimium ardent ac tument (5): cognitio namque rerum per causas,

(4) De Habitudine rationis humanæ ad divinam fidem, cap. II, n. 2.

(5) Hanc in rem E. mus Barth. D'Avanzo: « È veramente curioso cotesto ticchio di taluni

inquit Aristoteles, *vera scientia est*. Imo sapientiam acquirerent; etenim *cognitio rerum per altissimas causas* sapientia vocatur et est. Unde scite Franzelin: « Cognitio ex causis a veteribus proprie dicitur *scientia*. Hæc si sit scientia ex causis altissimis, ex quibus pendent omnes ordines scibiliū, adeoque si sit scientia ex eminenti universalitate principiorum, quæ sub se velut norma continent principia inferiora particularium scientiarum, nomen habet *sapientia* (1).» Quare Virginis Assumptio, perfectissimus in universitate rerum effectus, perfectissimam omnitheistis atheis causam, h. e. Deum mirifice demonstrat, simulque scientiam, imo sapientiam quæ non fallit; quum Deus sit *ipsa sapientia* (η αὐτοσοφία) quatenus nimirum in sua essentia ut in suprema ratione intuetur totam amplitudinem, omnes ordines, et omnes relationes cognoscibilium. Omnis vero creata sapientia est divinæ illius quædam assimilatio et participatio (2). In Deo non est sicut in nobis *sapientia* rationis progredientis ab intellectis causis ad intelligendum effectus et quidquid a causis et principiis pendet; sed est *sapientia intellectus* omnia intuentis in sua ipsius essentia ut repræsen-

« scienziati alla moda in Germania, i quali pretendono essere privilegio della Germania non solo la scienza, ma, come essi dicono, la scienziabilità (?), onde reputano i Latini di razza inferiore nella scienza! Diresti quasi che gli spettati elogi, cui da quasi trenta anni i Latini, specialmente i Francesi e gli Italiani si sono abituati a tributare a Germani, riputando più sublimi gli autori Germani meno intelligibili, abbiano fatto dar loro di volta il cervello, ed abbiano terminato col credersi realmente ingegni di eccezione! Ma ormai gli stessi Francesi se

(1) Loc. supra cit.

(2) Vid. Lessium de Perfection. divin. lib. IV.

(3) Cf. Tract. de Deo th. XXXVI-XXXIX, Franzelin.

(4) In Emilio passim.

(5) In respons. ad quæst. cujusd. Provinc., c. 159.

prehensio; et quod falsum sit, nos non posse assentiri existentiæ alicujus rei, cuius naturam non comprehendimus. Quam ob rem S. Thomas: « Divinæ revelationis radius,» inquit, « ad nos pervenit secundum modum nostrum, ut Dionysius dicit, quamvis enim per revelationem elevemur ad aliquid cognoscendum, quod alias nobis esset ignotum, non tamen ad hoc, quod alio modo cognoscamus nisi per sensibilia; unde Dionysius dicit (cap. 4 cœlest. Hierarch.), quod impossibile est nobis aliter superlucere divinum radium, nisi circumvelatum varietate sacrorum velaminum (1). »

Exinde plane consequitur supernaturalis superintelligibilis ordo. Hunc tamen magis atque magis firmat Assumptio Virginis. Nomen Assumptio synthetica phasis est: complectitur enim mortem, resurrectionem atque triumphalem Deiparentis in cœlos ele-

(1) S. Th. in Boëth, de Trin. lect. II, q. 2, a. 3.

(2) Hæc inter cætera promit: « Maria mori consunta dall'amore soprannaturale. Il naturalismo ignora questa sublimità di morte, perchè non intendo la soprannaturale carità. Ma pure vogliamo mostrargli la maniera come avvenga con le sue medesime teorie quasi somiglianze. Il naturalismo antico e moderno ha riconosciuto sempre il fatto che talvolta si muore di consumzione operata dall'amore naturale. Per l'unità personale dell'individuo umano, quello che avviene nello spirito trasfondesi nel corpo. La sintesi dell'umano composto opera mercè il sentimento, questo si sviluppa per la fantasia e pel cuore; quindi abbiamo il sentimento fantastico, il sentimento patologico. Ora l'amore naturale è un effetto che sentimentalmente spingendosi all'unione la più stretta possibile con l'obietto amato, si converte in dolore e in sentimentale sofferenza, quando non si ha questa intima unione; ne soffre per conseguenza il corpo, che pel sistema sentimentale riceve tutta l'influenza degli affetti, si affievolisce per la collisione continua dello slancio dell'affetto, e lontanza dell'oggetto, e le forze corporee si ren-

vationem. a) Non moriebatur Virgo causa primigeniæ labis qua fuit integra prorsus, sed causa divini amoris quo consumpta plane fuit, ut tamquam phœnix de cineribus suis iterum reviviscens, usque ad divinum Solem moveret per aera pennas. Ejus anima propter divini amoris vehementiam, jugemque supernaturalis charitatis influxum ab involucre corporis migrabat. Quin imo mortem B. Virgo patiebatur ob eumdem supernaturalem amorem, ob quem Christus in ara crucis peperit: et hanc ob causam Redemptor iste, Redemptrix illa vocitantur. Hinc mortuus est super cacumina Golgothæ supernaturali crucifixus amore, illa divino sauciata mucrone super eumdem Golgothæ verticem, deinceps hoc vulnera mortua supernaturaliter fuit. Late prosequitur hoc argumentum Gaspar De Luisse (2). b) B. Virgo moriebatur; sed

“ domo così inabili a più servire come istruimento allo spirito umano principio degli affetti e dei sentimenti; il corpo si scioglie, l'anima l'abbandona, ne avviene quindi la morte. L'amore soprannaturale è certamente più forte del naturale per la sua intrinseca potenza, e per quanto l'obietto maggiormente si eleva sulla natura, e per quanto è formato il cuore più sublime mente ad amare il soprannaturale per l'influenza grazia di questo. L'amore soprannaturale è più veemente del naturale, perchè anima maggiormente la tendenza a Dio, che sorride all'uomo che l'ama, che l'accarezza, e trasfonde nella di lui anima le dolcezze della sua bontà divina; le forze corporali vengono meno a misura che questo amore perseverando progredisce; poichè rimanendo il corpo nella determinata misura di sua forza, sempre più sente crescere il vigore dell'amore, che lo deteriora, l'affrala- see di più, e quando è impossibilitato a più reggerne l'impulso, cede, ed allora si muore... L'incredulità non seppe mai dare altre risposte alla dottrina predicata da' cattolici intorno alla morte di Maria fuori di sciochissime negazioni. La morte di Maria mentre toglie dalla

post tres dies gloriosa resurrexit. Duplē resurrectionem habemus; resurrectionem Christi, resurrectionem Virginis: utraque maximum portentum est, utraque supernaturalem virtutem ostendit. c) Hanc ipsam virtutem supernaturalē demonstrat luculentius gloriosa Deiparentis in cælum elevatio. Si mortuum corpus resurgere nullimode queat, vivens corpus elevari sursum neque potest, et cæli cælorumque penetrare sublimia, cælesti beatitudine fruens. Roborat veritatem hanc E^mus B. D'Avanzo, dum ait: « L'ordine soprannaturale s'identifica colla Incarnazione: ora Gesù può ben concepirsi senza gli eletti, non mai senza la Madre Maria: e soprannaturale è il privilegio di lei di aver scansata la colpa d'origine; non che l'altro privilegio di essere assunta anche nel corpo in cielo pria del dì della risurrezione generale, acciocchè ella, che aveva avuto per i meriti del Figliuol suo Gesù la redenzione dell'anima pria che ogni altro credente, ne ricevesse pure la redenzione del corpo risorgendo, come Gesù, al terzo dì dal sepolcro (1). »

En igitur per Assumptionem Deiparæ supernaturalis superintelligibilis ordo majori lumine radians. Qui hunc ordinem detrectant, volunt sese a Deo elongare. Proh miser! ad istud divinum oraculum contremiscant: Domine, qui elongant se a te, peribunt.

“ morte tutto il suo orrore, come quella che immediatamente unisce l'anima giusta e santa al suo creatore, insegnà che il solo Dio ha il dominio sulla vita, ed esercitandolo egli nella sua bontà con i suoi fedeli, rende loro meritoria la medesima morte. » L'Assumptione di Maria

ORATIO II.

ANIMA

Caput I.

Adstruitur Virginis Assumptione spiritualitas animæ, putidusque refellitur materialismus.

1. Anima humana non est aliquid extensum, sed in una simplici et indivisiibili realitate consistit. At aliquid nobilium ipsi tribuendum est; quamquam enim corpus informet, hujusmodi tamen est, ut a corpore nullatenus pendeat: unde non solum *simplex*, verum etiam *spiritualis* jure meritoque nuncupatur. Anima porro Virginis ab ejus corpore nulla ratione pependit: ab isto migravit, quin amitteret vel minimam proprietatem. Et ideo remeare post tres dies potuit, adeo, ut anima simulque corpus unam rursus hypostasin constituerint, inque cælum convolarint.

Insuper animæ spiritualitas demonstratur ex eo quod intelligere atque colere Religionem possit. Unde Lactantius ajebat: « Nullum est animal, praeter hominem, quod habeat notitiam aliquam Dei. Solus enim sapientia instructus est, ut Religionem solus intelligat et colat; et hæc est hominis atque brutorum vel præcipua vel sola distantia (2). » Et ratio liquet, ut Lactantius ipsem deinde patefacit; brutorum enim anima tantummodo

trionfo della dottrina cattolica sul naturalismo, pp. 8, 84, 85, Torino.

(1) Istruzione Pastorale, V Otto Dicembre 1869, primo splendido trionfo della Chiesa Cattolica a cagione del Concilio Ecumenico Vaticano, n. XXIX.

(2) Lib. de ira Dei, cap. 7.